

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Ecclesiae Forma. Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

his, caponis, officinis ferrarijs, emporijs, atq; ab omni foro venalicio procul distet, ac ne è regione quidem istiusmodi locorum propè sit.

Cautio item sit, vt situs eiusmodi quaratur, vbi ecclesia exædificari queat, insula instar; nempe ab aliarum ædium parietibus interuallo aliquot passuum, vt infra loco de platea demonstratur, diuisa ac separata, quemadmodum antiqui instituti est, ratioq; certè postulat. Id verò cum vbiq; tum in pagis, locisve, vbi ædificia crebra non sunt commodius agi poterit.

De vicinitate, & coniunctione ædium ecclesiasticarum cum situ ecclesiæ.

AT illud tamen ab ecclesiasticæ ædificationis ratione alienum non est, vt ab aliquo latere domicilia ministrorum ecclesiæ, præsertim verò episcopalia, canonicalia, & parochialia sint; non illa quidem habitationis ædificio parietibus ecclesiæ inherrentia, sed muris per illud aræ distantia ve spatium ductis coniuncta, sacrarumque ædium situi vicina, vt concilij Carthaginensis canone cautum est.

Ministrorum autem, qui custodes, sacraræ dicuntur, habitatio, vt res ecclesiasticæ eorum fidei commissæ, ab omni sacrilegij, furti, incendijve periculo tutiores sint, ecclesiæ aut sacrariæ adiuncta, locove eiusdem sacrariæ superiori, vt in nonnullis ecclesijs est, extrui poterit.

Qua in exstructione hæc videnda sunt.

Primò vt ne huius habitationis structura ecclesiæ prospectus impediatur, aut offendantur; neve ecclesiæ fenestris luminibusve obstruatur, aut impedimentum afferatur.

Deinde vt ne eiusdem habitationis prospectus ullus, aut fenestra fiat vnde in ecclesiam introspectetur.

Præterea ianua ne sit, qua iter adit, sive per ecclesiam pateat, ad quotidianum, priuatumq; re, um domesticarum importandarum, exportandarum ve usum; sed quæ tantum ad diuina officia, & munera sua obeunda, ab illis in ecclesiam conueniatur.

De area Ecclesiæ.

Ponenda præterea cura est, vt ne loco humido vliginosove area ecclesiæ deligatur; nec verò propè colles, aut decliua loca, quò aut torrens, aut alia aquæ vis fortè defluens, detrimentum ædificio afferre possit.

Si quando tamen in cliuo ædificari necesse est, ibi hominum opera planities fiat, quæ respondeat magnitudini futuræ ecclesiæ: à cuius tergo, latere ve, spatium itidem planum cubitorum duodecim, & amplius, pro ædificij ratione intersit ad excisam præruptamve rupem; hæc q; etiam firmo pariete muniatur, effossis præterea hinc inde canalibus, per quos aqua interdum confluens aliò deruetur.

De amplitudine situs Ecclesiæ.

Situs præterea ecclesiæ amplitudo ita patens esse debet, vt non solum multitudinem populi locum incolentis, vbi ecclesiæ, vel parochialis, vel collegiata, vel cathedralis ædificatio futura est; sed frequentiam etiam hominum interdum ad solennitates confluentium capere queat.

Qua in re ratio illa negligenda non est, vt unicuique homini tantum spatij esse possit, quanta est ab omni parte mensura vnius cubiti & vnciarum octo; idque præter spatium, quod columna, pilæve, ac parietes capiunt.

DE ECCLESIAE FORMA.

Cap. II.

ATQVE hæc quidem breuiter de ecclesiæ situ: sequitur illius exædificandæ forma: quæ cum multiplex esse possit, ad eam sanè deligendam, pro situs ratione, proq; ædificationis amplitudine, architecti periti consilium Episcopus adhibere debebit.

At verò illa huius ædificij ratio iam inde ab apostolicis ferè vsque temporibus ducta, potior est, quæ crucis formam exhibet.

Gene. Carthag. 4. c. 14.

exhibet, vt planè ex sacris basilicis Romanis maioribus ad eum modum extructis perspicitur.

Illà porro ædificij rotundi species, olim idolorum templis in vsu fuit; sed minus vsitata in populo christiano.

Ecclesia igitur omnis, ac illa præsertim, quæ insignem structuræ speciem requirit, ita ex ædificanda potius erit, vt crucis instar sit: quæ eum multiplex, tum ob longa esse potest; hæc in frequentiori via, reliquæ minus vsitatae sunt.

Ea igitur, quæ crucis oblongæ similitudinem præfert ædificatio, vbi potest, in omni ecclesia, vel cathedrali, vel collegiata, vel parochiali, quæ extruenda est, struetur.

Vbi verò sitas de consilio architecti, aliam potius quam longam ædificij formam postulat, ad illius præscriptum modum Episcopi iudicio comprobatum, eiusmodi structura ecclesiæ fieri poterit.

De modo ecclesiæ ædificandæ instar crucis.

Hæcque ipsa Ecclesia, siue vnâ tantum, siue tres, siue quinque, vt dicunt, naues habitura est, crucis instar, cum alia multiplici ratione & modo, tum hoc vno constare potest, extructis scilicet extra cappellæ maioris ingressum duabus ab vtroque latere cappellis; quæ ad brachiorum similitudinem productæ, à toto ecclesiæ ædificio pro amplitudine extent; ac foris aliquatulum pro architecturæ ratione promineant.

DE PARIETIBVS Exterioribus, & frontispicio. Cap. III.

Reliqua autem, quæ ad structuræ genus, ad parietes benè materiatis, eorumque similitudinem, incrustationem, tectoriumve opus, aliaque id generis atinent; pro ecclesiæ ædificandæ modo, proque regionis locive conditione, iudicio Episcopi, ac de architecti consilio diligentius statuentur.

Illà tamen ratio in parietibus extrinsecus habeatur; vt qui à latere, & à tergo sunt, in ijs nulla imago exprimat: qui

à fronte, eò decentiorem augustioremque aspectum præferent, quò sacris imaginibus picturisve sacram historiam exprimentibus ornatiores erunt.

In frontispicio igitur pio ornatu, pro structura ecclesiasticæ ratione, proque ædificij magnitudine, architectus videat, vt cum nihil profani appareat; tum rursus splendide pro facultatibus exprimat, quod loci sanctitati conueniat.

Illud verò præter cætera adhibeatur, vt in vniuersiusque ecclesiæ, præsertim præ rochialis frontispicio, à superiori scilicet parte ostij maioris, extrinsecus pingatur, aut sculpatur decore religiosoque imago beatissime Mariæ Virginis Iesum filium in complexu habentis: à cuius latere dextero exprimat effigies sancti, sanctæve, cuius nomine illa ecclesia nuncupatur; à sinistro alia item sancti, vel sanctæ, cui præ cæteris parochiæ illius populus venerationem tribuit; aut saltè (si totum id triplicis imaginis opus fieri non potest) sancti, sanctæve solius tantum figura fiat, cuius nomine ipsa ecclesia appellatur.

Quòd si vel annunciationis, vel assumptionis, vel natiuitatis Sanctæ Mariæ tantum diemve festum ea ecclesia habet; beatissimæ virginis effigies exprimat, quæ mysterij rationi conueniat.

Vt verò à pluuia & tēporis iniuria perpetuò defendatur; id structuræ opere soletter prospicere architecti erit.

Cætera porro, quæ aut sculpturæ, aut picturæ opere, aliisque grauib; ac modestis ornamentis, frontispicio ecclesiæ maiestatem augustam religiosamque reddunt, Episcopus architecto etiam si opus est adhibito viderit, pro ecclesiasticæ ædificationis quæ struetur, ratio poscet.

DE ATRIO, PORTICV, & vestibulo. Cap. IIII.

ATria præterea in fronte sacre ædis, pro aræ ratione, proque ædificij ecclesiastici structura fiet, de architecti consilio, intus ab omni parte porticibus cinctum, alioque decenti architecturæ opere ornatum.

Si verò præ sitis angustia, aut præ tenui

consu,